

Persbericht

Luxemburg, 24 september 2020

Controleurs analyseren hoe de respons van de EU op de crises van 2008-2012 de financiële sector veerkrachtiger heeft gemaakt

De COVID-19-pandemie heeft een veel grotere impact dan de financiële/staatsschuldencrisis van 2008-2012, en het economische rimpeleffect laat zich nog steeds voelen. Voor een “slim herstel” moeten we lering trekken uit de vorige crisis en rekening houden met de vastgestelde tekortkomingen. De Europese Rekenkamer (ERK) heeft vandaag haar meest recente analyse gepubliceerd, waarin zij de balans opmaakt van de ontwikkelingen in de economische en financiële architectuur van de EU in het afgelopen decennium en onopgeloste uitdagingen, potentiële risico's en beleidshiaten aan de orde stelt.

De mondiale financiële crisis van 2008-2012 en de daaruit voortvloeiende economische crisis en staatsschuldencrisis in de eurozone hebben langetermijneffecten gehad op de groei en de begrotingsstabiliteit in de EU. Die effecten werden versterkt door tekortkomingen in het financiële stelsel van de EU en gebrekkige beleidsinstrumenten, monitoring en regelgeving, alsook door de onvoltooide institutionele structuur van de eurozone. Momenteel wordt de veerkracht van de economische en financiële architectuur van de EU op de proef gesteld door de COVID-19-pandemie, zowel qua omvang van het economische effect als wat betreft de schaal van de overheidsrespons.

“We vonden het belangrijk om tien jaar na de mondiale financiële crisis de balans op te maken van de EU-respons”, aldus Ivana Maletić, het lid van de ERK dat verantwoordelijk is voor de analyse. “De economische schok van COVID-19 is veel groter dan die van 2008, maar door rekening te houden met de geleerde lessen zullen we de huidige uitdagingen beter kunnen aanpakken”.

In deze analyse, die voortbouwt op eerdere controles en analyses van andere relevante EU- en internationale organisaties, merken de controleurs op dat de EU-toolbox voor het aanpakken van financiële crises de afgelopen jaren is verbeterd. De EU heeft

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van de analyse van de Europese Rekenkamer. De volledige analyse is beschikbaar op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi — L-1615 Luxemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

toezichthouders op EU-niveau in de financiële sector ingesteld, de regelgeving voor en het toezicht op banken aangescherpt en een kader tot stand gebracht voor de ordelijke afwikkeling van banken. Deze maatregelen hebben bijgedragen tot het aanpakken van een aantal tekortkomingen in het toezicht op en de afwikkeling van banken in 2009. Ook is begonnen met werkzaamheden op het gebied van de bankenunie en de kapitaalmarktenunie. De controleurs wijzen er echter ook op dat de volgende uitdagingen nog steeds bestaan:

- lage winstgevendheid en afwikkelbaarheid van banken, grote (zij het afnemende) aantallen niet-renderende leningen in bepaalde lidstaten, en versnippering van de nationale insolventiewetgeving voor banken;
- mogelijk een precairder financieel stelsel als gevolg van kredietverliezen, afhankelijk van de duur en omvang van de recessie die wordt veroorzaakt door de COVID-19-crisis;
- ondanks aanzienlijke inspanningen om het toezicht in alle lidstaten te standaardiseren, worden tegenstrijdige nationale en EU-belangen nog steeds niet efficiënt beheerd en is reguleringsarbitrage een probleem, zoals werd opgemerkt in eerdere controles van de ERK die specifiek betrekking hadden op de toezichthoudende autoriteiten van de EU (EBA, Eiopa en ESMA);
- de EU-instrumenten voor het opsporen van financiële systeemrisico's worden tot dusver voornamelijk op de banksector toegepast, terwijl het macroprudentiële kader voor de verzekeringssector, pensioenen en niet-bancaire financiële intermediairs minder ontwikkeld is en op EU-niveau nog steeds onderwerp van debat is.

De controleurs merken ook op dat de EU adequate budgettaire en personele middelen moet toewijzen als zij haar ambitieuze doelstellingen om haar financiële sector te beschermen, te monitoren en te versterken wil verwezenlijken, en dat de kapitaalmarktenunie en de bankenunie (waarvan de derde pijler nog steeds ontbreekt) moeten worden voltooid.

Vóór de crisis van 2008 lieten de monitoring van en de controle op de overheidsfinanciën te wensen over, waren de begrotingsbuffers in bepaalde lidstaten laag en werd het economisch beleid slecht gecoördineerd op EU-niveau. Er zijn overeenkomsten met de situatie in 2020, gezien het huidige risico dat de economische divergentie tussen de lidstaten toeneemt en dat de COVID-19-crisis leidt tot een sterke stijging van de begrotingstekorten en de overheidsschuld, omdat de crisis de overheidsuitgaven en -inkomsten ernstig onder druk zet. Volgens de controleurs zullen de lidstaten die al vóór de pandemie hoge schulden hadden, kwetsbaarder zijn en minder goed in staat zijn om beleidsmaatregelen uit te voeren, bedrijven te ondersteunen en algemene sociale steun te bieden.

De maatregelen die zijn genomen om de gevolgen van de COVID-19-crisis voor de economieën en financiën van de EU te boven te komen, leiden tot verdere institutionele en beleidsreacties. Zoals werd opgemerkt bij eerdere controles inzake de coördinatie van het begrotingsbeleid in de EU, wordt economische governance op EU-niveau steeds complexer en zijn de regels moeilijk te handhaven, waardoor een grote beoordelingsvrijheid en

deskundigenoordelen van de Commissie en de Raad nodig zijn en de lidstaten veel meer inspanningen moeten leveren om door de EU aanbevolen hervormingen door te voeren.

Noot voor de redactie

Volgens de prognoses van de Commissie zal het bbp van de EU naar verwachting met 7,4 % dalen in 2020 (7,7 % in de eurozone), meer dan in enig jaar tijdens de crisis van 2008-2012. De EU staat tijdelijke vrijstellingen van de staatssteunregels en de activering van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact toe om de lidstaten in staat te stellen onverwijd bedrijven te ondersteunen en begrotingsmaatregelen te nemen. De EU heeft ook nieuwe begrotingsinstrumenten gecreëerd om het herstel van de lidstaten te bevorderen en de interne markt en de stabiliteit van de euro veilig te stellen. Dit betreft onder meer het NextGenerationEU-pakket van 750 miljard EUR en de hoeksteen ervan, de nieuwe faciliteit voor herstel en veerkracht, alsook drie vangnetten ter waarde van in totaal 540 miljard EUR.

De analyse van de ERK, *“Hoe de EU lering heeft getrokken uit de financiële en de staatsschuldencrisis van 2008-2012”*, is in 23 EU-talen beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu). In een analyse worden feiten gepresenteerd met betrekking tot een specifieke kwestie; het is geen controle. Deze meest recente analyse verschaft informatie over de eerste respons op de COVID-19-crisis en vormt een aanvulling op ander werk van de ERK in verband met COVID-19, waaronder adviezen over de [verordening houdende gemeenschappelijke bepalingen \(GB-verordening\)](#), [REACT-EU](#), het [fonds voor een rechtvaardige transitie](#) en de [faciliteit voor herstel en veerkracht](#). Binnenkort zullen twee analyses worden gepubliceerd over de bijdrage van de EU tot de beleidsrespons op COVID-19, respectievelijk met betrekking tot de volksgezondheid en de economie. [Hier](#) kunt u informatie vinden over de maatregelen die de ERK heeft genomen naar aanleiding van de pandemie.

Perscontact: Claudia Spiti - claudia.spiti@eca.europa.eu - M: (+352) 691553547